

[II. 7. 3]

Sneguljčica

Starodavna pravljica v 8 slikah

Pruredil Pavel Golia

Gledališka sezona 1946-1947

Premiera 7. I. 1947 ob 16. uri

DVORANA METROPOL

N A S T O P A J O :

Sneguljčica	Bogdana Vrečkova — Vera Lipovškova
Prvi škrat	Joško Maček
Drugi škrat	Drago Mravljak
Tretji škrat	Drago Podvornik
Četrty škrat	Peter Četina
Peti škrat	Volodja Peer
Sesti škrat	Jože Venišnik
Sedmi škrat	Zdenko Pondeliček
Kraljica	Angela Sadarjeva
Maršal	Tone Zorko
Lovec	Jože Podergajs — Gustav Grobelnik
Vitez	Milan Krašovec — Jurče Dolenc
Paž	Jurče Dolenc — Milan Krašovec
Frice	Jože Zagoričnik
Frace	Rihard Majcen — Jože Podergajs

Dvorjani, dvorjanke

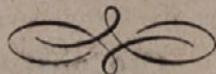
Režija: Jože Tomažič

Sodeluje baletna skupina FD Sl. Bistrica
Koreografija: Erika Omersu

Kostumi so last Narodnega gledališča v Ljubljani

»Vi pa, ljubi mali,
draga sestra in brat,
pridite spet kmali,
k nam Sneguljko obiskat!«

GOLIEVA „*Sneguljčica*“

Med številnimi nalogami vsakega pravega ljudskega gledališča je morda najvažnejša naloga, pritegniti našo mladino ter jo tesno povezati s samim delovanjem v gledališču. V koliki meri je celjsko ljudsko gledališče izvršilo to nalogo v svoji prvi sezoni?

Na to vprašanje moramo odgovoriti: deloma. Ljudsko gledališče v Celju se je v svoji prvi sezoni moralo boriti — in se še bori — z nešteti težavami, kakršnih druga redna gledališča ne poznajo: to so predvsem pomanjkanje lastne gledališke dvorane z odrom, uničene kulise in garderoba, pomanjkanje vsaj enega prostora za vaje, sobe za pisarno, da ne omenimo, da nimamo izvežbanih tehničnih delavcev za oder itd. Vse te težave so vplivale nujno na samo delovanje, tem bolj, ker so vsi režiserji in igralci zaposleni v drugih službah, gledališču pa žrtvujejo svoje redke proste ure — brezplačno.

Naše gledališče je posvetilo mladini več predstav, med drugimi: Cankar »Kralj na Betajnovi«, »Hlapci«, Gogolj »Revizor« itd. Domačim predstavam so se pridružila gostovanja: Čapek: »Mati« (SNG Ljubljana), Linhart »Matiček se ženi«, Nušič »Sumljiva oseba«, dalje »Beneški trojčki«, predvsem pa Sestakov-Smassek »Veliko potovanje«. Ta igra je bila v pravem pomenu besede mladinska, saj je pritegnila vso šolsko deco, pionirje kakor tudi mladince celjskih srednjih šol.

Pri vseh teh predstavah je bila celjska mladina — gledališko občinstvo. Kot aktivni igralci pa so nastopali pri raznih ljudsko- in srednješolskih prireditvah ter akademijah, pri katerih so se jeli vežbati za drugi steber gledališča — za igralski kader. Pri teh prireditvah je mladina dokazala obilo ljubezni in dobre volje kakor tudi sposobnosti odrskega delovanja. Prednjačila je vsekakor nižja gimnazija, ki je svojo akademijo ponovila enajstkrat (deloma v Celju, deloma je z njo gostovala). Vse te prireditve so imele skoraj izključno stvari iz naše narodno osvobodilne borbe, tako recitacije, pevske točke, posebno pa igrice.

V svoji drugi sezoni daje sedaj Ljudsko gledališče prvo pravljичno igro »Sneguljčica«, ki jo je po starodavni evropski pravljici spesnil Pavel Golia, upravnik SNG v Ljubljani. Pavel Golia je celjskemu gledališkemu občinstvu prav dobro znan po »Petrčkovih poslednjih sanjah« (pred drugo svetovno vojno) ter »Triglavsko bajko«, ki jo je lani uprizorila Okrajna ljudska prosveta s sodelovanjem članov Okrožnega gledališča v Celju ter z njo gostovala tudi v Mariboru.

Golieva »Sneguljčica« je pravljичna pesnitev, ki ima v sebi toliko lepote, toliko etike, da ni potrebno utemeljevati važnosti njene uprizo-

ritve; zmaga pravice in dobrote nad zlobo in krivico daje vsej igri svoj poudarek. Snov sama ni niti slovenska, ampak spada v evropsko narodno književnost, saj je znana vsem narodom. Kdo se ne spominja ruske Sneguročke, hčerke Deda Mraza in Starke Zime, ki rada umre, samo da postane — človek?

Dotaknil bi se še tu dveh »nasprotij« — realnega življenja in pravličnosti. Toda to dvojje je bilo prav za prav tesno povezano; tudi današnji čas nam to dokazuje, kot so n. pr. najnovejši sovjetski filmi »Kameniti cvet«, »Prelepa Vasiljica«, »Čevlji« in »Na ščukino zapoved«. Posebno barvni film »Kameniti cvet«, odlikovan na mednarodni filmski razstavi, je z vsem svojim barvnim in vsebinskim bogastvom prekosil pred vojno znano Walt-Disnejevo »Sneguljčico«.

Naj spregovorim še nekaj besed o zasedbi. Razen ene igralkе sodeluje zgolj mladina. Da pa se bo čim več mladine izvežbalo in preizkusilo, so skoraj vse vloge dvojno zasedene.

Baletne točke izvajajo fizikurnice iz Slovenske Bistrice, ki se po napornem delu v tovarni posvečajo plesni umetnosti pod vodstvom svoje tovarišice Erike Omerzu. Baletna skupina je na lanskoletnem tekmovanju v mariborskem gledališču dosegla prvo mesto. Naj bo to plesno gostovanje pobuda, da tudi Celje dobi podobno baletno skupino iz vrst naše ljudske mladine!

DNE 11. DECEMBRA 1918

je umrl **IVAN CANKAR**, veliki slovenski pisatelj, čigar sanje o zmagi delovnega ljudstva se danes uresničujejo...

Slava Ivanu Cankarju!

* * *

»Tako je stvar: delal sem štirideset let, ustanovil sem dom in hišo... Zdaj pa razsodite: Čigava je jablan — ali tistega, ki jo je sadil in cepil, ali pač tistega, ki je klatil jabolka, ko so dozorela? — Zakaj rekel je: ná, delal si štirideset let, ustanovil si dom in hišo, zdaj pa pojdi po svetu in išči svoje pravice. Pa nisem obupal, šel sem po svetu iskat pravice, in tako sem prišel. Ljudje mi je niso dali, sodniki mi je niso prisodili. Opeharili so me, skrivali so mi pravico, ko sem koprnél za njo! Jaz pa sem vedel, da je ne morejo skriti, da je nespametno njih početje, če mislijo upihñiti sonce...«

(Cankar, »Hlapec Jernej in njegova pravica«.)

»Vaše kraljestvo je ukradeno, kolikor je v njem beračev, ste jih vi okradli, ste jih slekli, ste jih vrgli na cesto... Krono z glave, žezlo z roke! Niti koraka ne dalje, ne za palec ne boste razširili svojega kraljestva. Ali ste čuli, da se že giblje tam doli, da se že upirajo vaši sužnji? To je moje delo, kralj veličastni, to je plod, to je vest!«

(Cankar, »Kralj na Betajnovi«.)

»Zares sem vam od srca hvaležen. Pokazali ste mi, kaj je moj posel — iz hlapcev napraviti ljudi; pa če le enemu odvežem roke in pamet, bo dovolj plačila.«

(Cankar, »Hlapci«.)

»Ne čvekajte! Narod si bo pisal sodbo sam; ne frak mu je ne bo in ne talar!«

(Cankar, »Hlapci«.)

»...kako sem svojo prvo kri prelil, kako sem stopil prednje s čistim srcem, pokazal jim — umetnik — svoje srce — in so pljuvali nanj!«

(Cankar, »Pohujšanje v dolini Šentflorjanski«.)

* * *

Od Cankarjevih dramskih del je naše gledališče do sedaj naštudiralo in uprizorilo »Kraja na Betajnovi« in »Hlapce«. V letošnji sezoni pa je na našem repertoarju njegova farsa »Pohujšanje v dolini Šentflorjanski«.

35 LET DELA SLOVENSKEGA GLEDALIŠKEGA IGRALCA IVANA LEVARJA

Pretekli mesec je slavil 35 letnico svojega dela na polju gledališke umetnosti član Narodnega gledališča v Ljubljani in profesor Akademije za igralsko umetnost v Ljubljani — Ivan Levar.

V razgovoru, ki ga je ob tej priliki imel z novinarjem, se je dotaknil tudi igralske umetnosti in gledališke kritike, rekoč:

»Igralska umetnost ni reproduktivna. Če bi igralec samo recitiral, če bi tekst samo z glasom govoril, takrat bi bil reproduktiven umetnik. Če pa figuro doživim, če ji dam živo odrsko plastiko v govoru, kretnji, gibanju, maski in obleki, smatram, da samostojno ustvarjam. Stari igralci iz komedije dell' arte n. pr. sploh niso imeli tekstov, temveč so samostojno improvizirali. Prav iz igralcev so nastali tudi viški dramske umetnosti (Molière, Shakespeare).«

»Kritiko je treba pošteno premisliti, pisati po večkratnem gledanju, tako da kritika ni le hipno napisan bežen vtis. Ena prvih zahtev je, da negativne ugotovitve prineseš v nežaljivi obliki, tako, da ima igralec občutek, da je vse mišljeno dobronamerno, in bo skušal napako popraviti, s čimer doseže kritika svoj osnovni vzgojni namen — sopomagati pri gledališkem ustvarjanju. Igralci nikoli ne odklanjajo negativnih ugotovitev kritika, kadar niso servirane »s kolom po glavi«!

Jubilant je proslavil svojo obletnico z nastopom v Krleževih »Gospoda Glembajevih« v vlogi starega Glembaja dne 14. decembra 1946 v Narodnem gledališču v Ljubljani. Častne obletnice požrtvovalnega dela in umetniškega ustvarjanja Ivana Levarja se je spomnilo tudi celjsko Ljudsko gledališče s posebno brzojavno čestitko.

OTROŠKI GLEDALIŠKI STUDIO V MOSKVI IN SOVJETSKA OTROŠKA GLEDALIŠČA

Ta čas, ko celjski gledališčniki uprizarajo že drugo mladinsko igro, ne bo odveč zvedeti nekaj o »Otroškem gledališkem studiu«, ki ga vodi v Dvorcu kulture tvornice avtomobilov »Stalin« v Moskvi S. L. Stejn, režiser in igralec pri nas že znanega moskovskega državnega gledališča »Leninski komsomol«.

O tem studiu pravi S. L. Stejn med drugim sledeče: »Osnovne oblike gledališkega udejstvovanja otrok imamo v pionirski organizaciji po šolah. Tam uprizarjajo otroci kratke miniaturre (dramatske prizore), imajo plesne in pevske nastope; če je pa taka skupina že dalj časa skupaj in bolj izvežbana, uprizori tudi kako zahtevnejšo gledališko igro. Tak način organizacije otroške »samodejavnosti« na umetniškem polju imamo po vsej Sovjetski zvezi.

Namen našega otroškega studia ni vzgoja poklicnih gledaliških igralcev. Naš namen je ta, da pri otrocih razvijamo fantazijo, estetsko čustvovanje, ustvarjalno iniciativo ter globlje zanimanje za gledališko umetnost. Tako dopolnjujemo delo šole ter pomagamo pri vzgoji in izobrazbi otrok.«

Sovjetska zveza pa je tudi prva država na svetu, ki je načrtno ustvarila posebna poklicna gledališča z lastnimi stavbami, igralci, tehničnim osebjem, ki so namenjena otrokom in mladostnikom in ki igrajo vsak dan.

Pričetki teh poklicnih gledališč za otroke segajo v leto 1920, ko so se organizirala prva taka gledališča v Moskvi in Leningradu, pozneje pa po njihovem vzoru po vsej Sovjetski zvezi. Sedaj so najbolj znana gledališča za otroke v Moskvi 3, v Leningradu 2 ter po 1 v Kijevu, Harkovu, Rjazanu, Novosibirsku, Irkutsku, Svedlovsku in Jaroslavlju.

Repertoar sovjetskih gledališč za otroke se ozira na posamezne starostne stopnje otrok in obsega poleg pravljicne igre, ki bazira v glavnem na narodnih pravljicah, predvsem realistične igre iz sodobnega sovjetskega življenja, za višjo starostno stopnjo pa tudi zgodovinske igre in klasike.

Na preprost, otroku razumljiv način so v igrah obdelani n. pr. herojski naporji sovjetskega ljudstva v drugi imperialistični vojni, problemi socialistične izgradnje in obnove, veličina človeške borbe z naravo, barbarstvo kolonialnega zatiranja, vzgoja mednarodne solidarnosti, bratstva delovnih ljudi vsega sveta itd.

(Po »Ljudski pravici«, 20. dec. 1946.)

Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celju